

diverse genoemde werken een schat van literatuur. Zie daarvoor eerst de literatuurlijst van DE MEIJERE. — C. DE JONG.

Voor de onwaarschijnlijke prijs van \$ 2.50, in de Nederlandse boekhandel f 11.85, brengt het United States Department of Agriculture het Yearbook „Insects” in de handel.

De „Yearbooks” vormen een serie, die in 1936 begonnen is; verschillende onderwerpen werden er successievelijk in behandeld, bv. plant and animal genetics, soils, nutrition, economic, climate, enz. Nu zijn de insecten aan de beurt. Het deel „Insects” omvat 780 bladzijden lectuur over insecten, het boek is keurig verzorgd, gedrukt met een goed leesbare letter en voorzien van 8 foto's en 77 gekleurde platen. In het voorwoord staat: „Into this Yearbook have gone the results of nearly 100 years of the study of insects. The Bureau of Entomology and Plant Quarantine, which was responsible in large measure for the book, traces its origins that far back”. — G. VAN ROSSEM.

Aubert, J. F., Papillons d'Europe, I. Diurnes et écailles (1949), II. Nocturnes et Sphingides (1952). DELACHAUX & NIESTLÉ S. A., Neuchâtel, Zwitserland. Prijs per deel Zw. fr. 15.

Natuurlijk zal niemand verwachten in twee deeltjes, elk van ruim 200 pagina's, een volledige behandeling van alle Europese vlinders te vinden. De boekjes geven een globaal overzicht, waarbij telkens een (van Middeneuropees standpunt) bekende soort als vertegenwoordiger van een familie of groep wordt besproken. De eerste 100 blz. van deel I zijn geheel gewijd aan algemene onderwerpen. Ze worden niet te uitvoerig behandeld, maar zo, dat men onmiddellijk bemerkt met een vakman te doen te hebben, die zijn onderwerp beheerst. Wie dit gedeelte doorwerkt, weet in elk geval iets van de moderne opvattingen over vervellen en verpoppen.

Ook in het systematische gedeelte blijkt, dat de auteur een uitstekend waarnemer is, die allerlei interessante bijzonderheden van de door hem besproken vlinders uit eigen ervaring weet te vertellen. Het is wel zeer verleidelijk om telkens weer uit deze boeken te citeren, maar plaatsgebrek maakt dat onmogelijk.

In de tekst bevinden zich een groot aantal zwart-wit figuren van de auteur zelf. Wat echter in de eerste plaats de twee deeltjes een kostbaar bezit doet zijn, dat het doorbladeren telkens weer tot een genot maakt, zijn de prachtige gekleurde platen van rupsen en vlinders, de eerste getekend door L. P. ROBERT, de laatste door zijn zoon P. A. ROBERT. Zij kunnen wedijveren met het allerbeste, dat op dit gebied verschenen is. Zie bijv. de prachtige *podalirius* op een bloeiende sering, of de schrikstand van de rups van *Dasychira pudibunda* L. met zijn fel afstekende fluweelzwarte thoracaalringen! Of de fantastisch goed gecamoufleerde *Bupalus*-rups, uitgestrekt langs een dennenaald. Het eerste deel bevat 48 van zulke prachtplaten, het tweede 50.

Het is jammer, dat de koers van de Zwitserse franc voor ons nogal ongunstig is. Maar wie een verjaardag of jubileum in het vooruitzicht heeft, en iets wil hebben, dat van blijvende waarde voor hem is, moet deze twee boeken op zijn verlanglijst zetten! — LPK.

Korte mededelingen

Eriopus juvenina Cramer. (*purpureofasciata* Piller & Mitterpacher). Reeds nu kan uit Midden-Limburg de tweede Nederlandse vindplaats vermeld worden. Op 8 Augustus 1952 gelukte het Mevr. PIJPERS te Swalmen, waar reeds zo veel bijzondere dingen gevonden zijn, een exemplaar van deze mooie uil op licht te vangen.

Volgens mij ten dienste staande litteratuur komt de soort zeldzaam

voor in Midden-Europa met uitzondering van Engeland. De rups leeft op adelaarsvaren (*Pteris aquilina* L.), welke plant in de omliggende bossen in groot aantal voorkomt.

E. LÜCKER, Willem II Singel 28, Roermond.

Derde generatie van *Papilio machaon* L. in de natuur waargenomen?

Op 10 October 1952 ving mijn jonge vriend J. VAN ZELM in Zeist een vrouwelijk exemplaar van *P. machaon* L., dat traag rondvloog. Het dier is enigszins afgevlogen. Ik vermoed, dat we hier toch te doen hebben met een exemplaar van de derde generatie, die, althans tot 1937, nog niet in de vrije natuur was waargenomen. De tweede generatie vliegt tot eind Augustus! Wel had BOLDT een exemplaar van de derde generatie gekweekt op 23.X.1934 (LEMPKE's Catalogus, deel I, blz. (4)). En dit in deze allesbehalve gunstige zomer!

A. J. GORTER, Princes Beatrixlaan 12, Zeist.

[Na 1936 zijn enkele ontwijfelbare exemplaren van een partiële derde generatie buiten waargenomen, maar gewoon zijn ze zeker niet. — Lpk.]

Mededelingen over Hymenoptera. 1. *Vespa crabro* L., de hoornaar, kwam hier in Eindhoven in 1952 veelvuldig voor. Ik ontving in Mei, Juni en September exx. uit minstens twee verschillende nesten, in Mei ook exx., die in Boxtel hun nest in de spouwmuur van een huis aangelegd hadden en via een ventilatierooster in- en uitvlogen.

2. Van *Polyergus rufescens* Latr., de amazonemier, werd hier deze zomer een nestje gevonden in een tuin op naar schatting 800 m van de reeds eerder bekende grote nederzetting op „Eikenburg”. Rooftochten werden herhaalde malen waargenomen. Het nest bevindt zich onder een houtstomp. De slaven waren exx. van *Formica fusca* L. Toen ik het nest op 13-9-1952 zag, waren er veel meer slaven dan amazonemieren aanwezig, ook poppen en gevleugelde imagines van *Polyergus*. Op circa 5 m van het nest liep een *F. fusca* met een amazonemier in de bek. Op 27-8-1949 troffen we in deze omgeving ook een bevruchte koningin van *Polyergus*.

G. VAN DER ZANDEN, N. Brabantlaan 21, Eindhoven.

Catalogus der Nederlandse Macrolepidoptera. Het pas verschenen (slot-)deel XI kan besteld worden bij de Bibliotheek, Zeeburgerdijk 21, Amsterdam-O. Met de nog verkrijgbare delen VIII, IX en X vormt het een compleet overzicht der Nederlandse Geometriden. Ook zijn nog enkele exemplaren van deel VI in voorraad.

Aangeboden. Van het artikel van Dr VAN DER VECHT, „Aanteekeningen over de Nederlandsche Hymenopteren”, verschenen in Zool. Med. 13 en waarvan geen overdrukken meer te krijgen zijn, heb ik voor mezelf fotocopieën laten maken. Eventuele belangstellenden kan ik nu aan exx. van deze 13 pagina's tellende naamlijst helpen voor f 0,75.

G. V. D. ZANDEN, N. Brabantlaan 21, Eindhoven.

Te koop. Rev. Appl. Entom. A 7—13 (1920—'25) in losse nrs., 14—16 ingenaaid, 17 (1929), 25 (1937), 38 en 39 (1950—'51) compleet, zo goed als nieuw, samen voor f 50. Aanvragen bij de Redactie.